

ILO - Uluslararası Çalışma Örgütü

Yücel ÖZKÖK*

Uluslararası Çalışma Örgütü -ILO- 1919 yılında, Birinci Dünya Savaşı sonrasında, çalışanların yazgısını düzeltmek ve tüm dünyada sosyal adaletin gelişimine hizmet etmek amacıyla kurulmuştur. Bu amaçları gerçekleştirmek için üçlü bir yapıya sahip olan ILO çatısı altında hükümet, işçi ve işveren temsilcileri bir araya gelmektedir.

ILO, uluslararası alanda işçilerin seslerini duyurabildikleri tek resmi örgüttür. İşçilerin önerilerde bulunabildikleri, yapılması gereken işler konusunda yol gösterici olabildikleri, diğer iki tarafın yani, -işverenlerin ve hükümetlerin- temsilcileriyle görüşmeler yapabildikleri ve onlarla eşit haklara sahip olarak kararların alınmasına katılabildikleri dünya çapında tek örgüttür.

Bu nedenledir ki, sendikacılık hareketi, kendi amaçlarının gerçeklik kazanması bakımından, Uluslararası Çalışma Örgütünü temel irtibat noktası olarak görmektedir.

ILO şu temel organlardan oluşur: Yıllık genel kurul niteliği taşıyan ve her yıl Haziran ayında toplanan Uluslararası Çalışma Konferansı; Yürütme Kurulu; Yönetim Kurulu ve bir daimi sekreteryaya görevi yapan Uluslararası Çalışma Bürosu. ILO, ayrıca bölgesel konferanslar ve sənayi komiteleri gibi alt organlar aracılığıyla da faaliyetlerini sürdürür.

ILO'nun en eski ve en önemli görevi, Uluslararası Çalışma Konferansı tarafından, sözleşmelerin ve tavsiyelerin oluşturulması ve onaylanmasıdır. Uluslararası çalışma standartları bu yollarla belirlenir. Sözleşmeler, bağlayıcı kuralların oluşumuna yöneliktir; buna karşılık, tavsiyeler yol gösterici niteliktedir.

Sendika özgürlüğünü de kapsayan geniş anlamda denek kurma özgürlüğü Uluslararası Çalışma Örgütü Anayasasında öngörülmüş bulunmaktadır. Dolayısıyla, örgüte üye olan devletler, bu hakka uymak yükümlülüğündedirler. Herhangi bir üye devletin sendika özgürlüğünü ihlal etmesi veya bu hakkı korumaması halinde sorumlu tutulmasına yönelik mekanizma belirlenmiştir. Üye devlet, bu konuya ilişkin Uluslararası Çalışma Örgütü -ILO- sözleşmesini onaylamamış olsa bile, durum aynıdır.

1944'te, ILO 25 yıllık faaliyet dönemini tamamlamış olduğu ve savaş sonrası serpilme döneminin eşliğinde bulunduğu bir sırada, ABD'nin Filadelfiya kentinde toplanan Uluslararası Çalışma Konferansı, **Filadelfiya Beyannamesini** kabul etti. Bu Beyanname, örgütün amaç ve hedeflerini yeniden belirlemiştir. Beyanname, tüm ILO faaliyetleri bakımından bir yol gösterici unsur olarak kalmıştır ve aşağıdaki temel ilkeleri içermektedir.

Uluslararası Çalışma Yasası şunları öngörür:

- Çalışanların ve işverenlerin özgürce sendikalaşması.
- Çalışma sürelerinin sınırlanması, haftalık tatil ve yıllık ücretli izin hakkı.
- Toplu pazarlık.
- Çalışanların ve ailelerinin sosyal güvenliklerinin sağlanması.

- Asgari ücret standartlarının belirlenmesi.
- Göçmen işçilerin korunması.
- Eşit değerde iş için, erkek ve kadına eşit ücret.
- İşyeri güvenliği ve sağlığı.
- Etkin işyeri teftiş hizmetlerinin sağlanması.
- Özgürce seçilmiş tam ve verimli istihdamın geliştirilmesi.

ILO, Sözleşmeler ve Tavsiyelerle ilgili olarak, üye devletlerin anayasal yükümlülükleri dolayısıyla izlemek durumunda oldukları yol konusunda **özgün bir denetim** sistemine sahip bulunmaktadır. Bu çerçevede hükümetler, her yıl, aşağıdaki konularda rapor vermek durumundadırlar.

- İlgili ülkenin yetkili yasama organı tarafından yeni onaylanan ILO metninin takdimi;

- Onaylanmış Sözleşmelerin uygulanmasına ilişkin hususlar;

- Tavsiyeler konusunda alınmış önlemler;
- Henüz onaylanmamış Sözleşmeler.

Uluslararası Çalışma Örgütü Komitesinin üye devletlere önerdiği tavsiyelerin sonuç ve etkisi nedir? Bu sorunun güzel bir cevabı, ILO Yönetim Kurulu'nun İşçi Grubu Üyesi bir sendika lideri tarafından şöyle verilmiştir:

"ILO, hükümetleri hizaya sokabilecek bir polis gücüne sahip değildir. Ancak, hükümetlerin yakaşımını sendikalar sürekli olarak nakletmek suretiyle onları ciddi bir biçimde sıkıştırabilir. Bu, ilgili herhangi bir ülkedeki yeni bir sivil hükümet gibi uluslararası alanda itibar kazanmaya çalışan yeni hükümetler bakımından önem taşır."

SSK. 42. Genel Kurulu

Dr. İrfan GÖKÇAY

Sosyal Sigortalar Kurumu 42. genel kurulu 3,4 Haziran 1991 tarihlerinde Ankara'da toplandı. 3 yılda bir, Çalışma Hakkının çağrısı ile toplanan, başkanlığını bakanın kendisinin veya görevlendirdiği kişinin yaptığı, genel kurul 122 üyeden oluşuyor. Üyelerin 7'sini hükümet, 5'ini YÖK, 50'sini Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu, 50'sini Türk-İş, 10 üyeyi de işçi emeklileri derneği gönderiyor. Beş kişilik SSK Yönetim Kurulunun, üç üyesi hükümet tarafından atanırken, biri işveren diğeri işçi temsilcisi olan iki üyesi genel kurul tarafından seçiliyor. SSK yönetiminin 3 yıllık çalışmalarının değerlendirildiği, üyeleri tarafından dilek ve temennilerin dile getirildiği genel kurulu 3-4 Haziran 1991 tarihlerinde 42. kez toplandı. İki gün boyunca yapılan toplam 19 konuşmacının, 6'sı Türk-İş, 3'ü İş Emeklileri Derneği, 6'sı TİSK, 1'i YÖK, 3'ü hükümet temsilcilerince yapıldı. Çalışma Bakanı ve SSK Genel müdürünün konuşmalarından çıkartılan son üç yılın ölçülebilir değişiklikleri Tablo 1'de gösterilmiştir.

Yönetim hukuku

Kurumun mali ve idari bakımdan özerk olması gerektiği Genel kurulların 3 yılda bir yerine her yıl yapılması bir buçuk milyon emeklinin SSK yönetim kurullarında bir

* PSI (Uluslararası Kamu Çalışanları Sendikası) Türkiye Temsilcisi.

* SSK Okmeydanı Hastanesi, İstanbul.